

Sygn.akt III AUa 1896/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 maja 2014 r. w B.

sprawy z odwołania (...) spółki jawnej w B.

przy udziale zainteresowanych A. G. i A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie płatnika składek na ubezpieczenie społeczne, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne oraz ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...) spółki jawnej w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 września 2013 r. sygn. akt V U 891/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1896/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 22 marca 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku, nr 164, poz. 1027 ze zm.) w punkcie I stwierdził, iż (...) sp. j. w B. za okres od lipca 2007 roku do listopada 2012 roku jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między A. B. i Agencją Handlową, której właścicielem jest A. G., a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy tj.(...) sp. j. W punkcie II decyzji organ rentowy stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za A. B. jako pracownika w miesiącach, w których osiągnął przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia określa załącznik stanowiący integralną część decyzji.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) sp. j. w B. wskazując na naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ma on zastosowanie, pomimo, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. wykonywał pracę na jego rzecz

i pod jego kierownictwem, a nie na rzecz odwołującego. Odwołujący wskazał również, iż to nie pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą na rzecz pracodawcy czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą niż pracodawca. Skarżący zarzucił również naruszenie szeregu innych przepisów prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 lit i innych przepisów wyżej wymienionej ustawy. Podkreślił również naruszenie przepisów art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 i 4, art. 109 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Odwołujący zarzucił także naruszenie szeregu przepisów w zakresie postępowania dowodowego poprzez błędne ustalenie stanu faktycznego oraz naruszenie przepisów Konstytucji.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie, że za sporny okres nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne A. B. z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim, a Agencją Handlową należącą do A. G., a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenie zdrowotne za A. B. jako pracownika, za ten okres nie ulega zmianie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 17 września 2013 roku odwołanie oddalił (pkt I) oraz zasądził od (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II). Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 1 grudnia 2003 roku pomiędzy (...) sp. j., a firmą Agencja Handlowa (...), której właścicielem był A. G. zawarta została umowa agencyjna. Na mocy § 1 umowy agent (firma (...)) zobowiązał się do wykonywania czynności na rzecz i w imieniu (...) sp. j. Czynności te, zgodnie z § 2 umowy obejmować miały w szczególności: prowadzenie hurtowni mięsa, drobiu, i wędlin, dbałość o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i otoczenia. W celu prawidłowego wykonywania przez agenta postanowień umowy, w § 3 pkt 4 umowy przyznano mu prawo zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia do wykonywania obsługi technicznej lub innej. Bezspornie A. B. zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w (...) sp. j. z siedzibą w B.. Agencja Handlowa (...) będąca agentem (...) sp. j. zawarła z pracownikiem wymienionej spółki - ubezpieczonym A. B. cywilnoprawną umowę zlecenia. Na mocy przedmiotowej umowy zleceniodawca (agent) powierzył, a zleceniobiorca (pracownik spółki (...)) zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę. Sąd I instancji wskazał, że istotą sporu stanowiła kwestia objęcia A. B. obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w związku z czynnościami (pracą), jakie faktycznie wykonywał na podstawie umowy zlecenia zawartej z Agencją Handlową (...) oraz określenie na czyją rzecz ta praca była wykonywana, a w rezultacie określenia płatnika składek na w/w ubezpieczenie.

W ocenie Sądu I instancji Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji zasadnie przyjął, że (...) sp. j. za sporny okres jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między A. B. a Agencją Handlową (...), a wykonywanej w rzeczywistości na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) sp. j. prawidłowo uznając, iż ubezpieczony z tytułu wymienionej wyżej umowy cywilnoprawnej był w rzeczywistości pracownikiem spółki (...) w rozumieniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy dokonał wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd wskazał, że definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych zawarta w art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest definicją szerszą, niż pojęcie pracownika obowiązujące na gruncie prawa pracy. W kontekście przytoczonej definicji art. 8 ust. 2 a w/w ustawy Sąd I instancji podał, że ustawodawca wprowadził regułę, iż umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu tak jak umowa o pracę. Jeśli została ona zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę zlecenia pozostaje w stosunku pracy, należy odprowadzać od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, że status pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych. Sąd

Okręgowy podkreślił, że opisana wyżej wykładnia przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znajduje pełne uzasadnienie w judykaturze, a w szczególności w rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 roku, wydanej w sprawie II UZP 6/09 Sąd Najwyższy w sposób nie budzący wątpliwości wskazał, iż o świadczeniu pracy na rzecz własnego pracodawcy (na podstawie umowy zawartej z innym podmiotem) świadczy uzyskanie przez pracodawcę rezultatu tej pracy. Sama treść umowy zlecenia zawartej pomiędzy ubezpieczonym, a Agencją Handlową (...) nie pozwala zdaniem Sądu I instancji na ustalenie, jakie w rzeczywistości były obowiązki A. B. wynikające z tej umowy, jakie było miejsce wykonywania przez niego czynności, czy też wreszcie ustalenie, kto w rzeczywistości skorzystał z rezultatów jego pracy. W związku z powyższym Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, którego wyniki wskazywały, iż czynności wykonywane przez ubezpieczonego na podstawie umowy cywilnoprawnej były w rzeczywistości pracą wykonywaną na rzecz jego pracodawcy tj. (...) sp. j. W ocenie Sądu Okręgowego wyjaśnienia A. G. i zeznania świadka A. C. potwierdzają, iż czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...) były w rzeczywistości pracą na jej rzecz - były wykonywane w magazynie, hurtowni należącym do tej właśnie spółki i (...) sp. j. uzyskiwała korzyści z wykonywania tych umów. Nie może tego zmienić istnienie ogniwa pośredniego w postaci umowy agencyjnej czy też fakt, że A. G. wypłacał wynagrodzenie za pracę wykonywaną w sobotę. Z uwagi na treść powyższych zeznań Sąd nie podzielił zarzutów odwołującego, iż czynności określone umową zlecenia A. B. wykonywał na rzecz firmy Agencja Handlowa (...). Wprawdzie formalnie to w/w firma była związana umową agencyjną z (...) sp. j. i zobowiązana do świadczenia usług w zakreślonym postanowieniami umowy agencyjnej zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy z dnia 1 grudnia 2003 roku realizowane były przez ubezpieczonego, który był związany stosunkiem pracy z (...) sp.j. Sąd Okręgowy uznał, że w związku z tym, iż ubezpieczony w ramach wiążącej go z agentem umowy cywilnoprawnej świadczył usługi na rzecz swego pracodawcy, należało go traktować jako pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a więc zasadnie został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy. Sąd I instancji wskazał, że umowa zlecenia zawarta między Agencją Handlową (...) a A. B. stanowi tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez niego w związku z wykonywaniem usług w oparciu o tą umowę podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników. W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), czyli pracodawcę, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przytoczonej wyżej uchwały wydanej w sprawie II UZP 6/09). W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie zaś o kosztach zastępstwa procesowego orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

(...) sp. j. w B. zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie art. 8 ust 2a w zw. z art. 17 ust. 1 i 2, art. 18 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu tej umowy w sytuacji, gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, iż tym płatnikiem jest zleceniodawca, albowiem:

a) przepis ten służy wyłącznie odwołaniu poprzednio udzielonego zwolnienia z obowiązku odprowadzenia składki udzielonego umowom zlecenia występującym obok umowy o pracę, a zatem obowiązek płacenia składki w wyniku cofnięcia tego zwolnienia może dotyczyć wyłącznie podmiotu wcześniej z tego obowiązku zwolnionego,

b) między wykonującym zlecenie a pracodawcą nie ma żadnej więzi prawnej, a tylko i wyłącznie więź prawna uzasadnia obowiązek opłacania składki,

c) składka może zostać odprowadzona tylko od wynagrodzenia wypłaconego przez danego płatnika (pracodawcę lub zleceniodawcę), a zatem płatnikiem nie może być pracodawca, którym nie wypłaca wynagrodzenia osobie mającej umowę zlecenia z innym podmiotem,

d) brak jest możliwości uwzględnienia przez pracodawcę w postawie wymiaru składki przychodu z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, ponieważ tego rodzaju przychód nie został przez pracodawcę wypłacony ani pozostawiony do dyspozycji pracownika,

e) taka wykładnia przytoczonej regulacji znajduje uzasadnienie w Konstytucji RP i wynikającej z jej normatywnego charakteru powinności interpretacyjnego współstosowania jej przepisów przy wykładni pojęć wstępujących w aktach niższego rzędu,

2) naruszenie art. 2, art. 31 ust. 2, art. 32 ust. 2, art. 47 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku wskutek wykładni przepisu art. 8 ust. 2a w/w ustawy w sposób sprzeczny z normami konstytucyjnymi, w tym z:

a) zasadą demokratycznego państwa prawnego oraz wynikającą z niej zasadą poprawnej legislacji i zasadą ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji RP) w z zasadą prawa do wolności (art. 31 Konstytucji RP) oraz z zasadą prawa do prywatności (art. 47 ust. 1 Konstytucji RP) i ochrony autonomii informacyjnej jednostki (art. 51 ust. 1 Konstytucji RP),

b) zasadą wolności pracy (art. 65 ust. 1 Konstytucji RP),

c) zasadą równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP),

3) naruszenie art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a i art. 16 ust. 1 pkt 4 w/w ustawy poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że(...) sp. j. w B. jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za ubezpieczonego z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim a A. G.,

4) naruszenie art. 85 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku, Nr 164, poz. 1027 ze zm.) poprzez nieuwzględnienie, że za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza zamawiający,

5) naruszenie art. 109 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych poprzez nieuwzględnienie, że organ rentowy z naruszeniem przepisów o właściwości orzekł w przedmiocie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym,

6) sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. ustalenie, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. wykonywał czynności na rzecz swojego pracodawcy (...) sp. j. w B. w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do poczynienia takiego ustalenia,

7) naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie, że to na organie rentowym spoczywał ciężar udowodnienia, że ubezpieczony w ramach zawartej umowy zlecenia z A. G. wykonywał czynności na rzecz swojego pracodawcy (...) sp. j. w B..

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący domagał się:

1) zmiany zaskarżonego wyroku :

a) w punkcie I poprzez zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, że wnioskodawca za okres od lipca 2007 roku do listopada 2007 roku nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za A. B. z tytułu umowy

zlecenia zawartej pomiędzy nim, a Agencją Handlową należąca do A. G., a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za A. B., jako pracownika wnioskodawcy za ten okres nie ulega zmianie,

b) w punkcie II poprzez zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz (...)sp. j. w B. kwoty 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

2) zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz (...) sp. j. w B. kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym wg norm przepisanych.

Nadto domagał się rozważenia przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego co do zgodności art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych z:

a) zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz art. 31 ust. 1, art. 47 ust. 1 i art. 51 ust. 1 Konstytucji RP,

b) zasadą określoności prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP,

c) art. 65 ust. 1 Konstytucji RP,

d) art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył przepisów prawa procesowego oraz właściwie zastosował przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jak również przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

Wprawdzie apelacja w pierwszej kolejności formułuje zarzuty prawa materialnego, to rozważania Sądu Apelacyjnego wypada rozpocząć od oceny trafności zarzutów prawa procesowego. Przestrzeganie bowiem przepisów prawa procesowego przez Sąd I instancji ma wpływ na prawidłowe ustalenie stanu faktycznego. Nie bez znaczenia jest też to, że tylko prawidłowo ustalony stan faktyczny może stanowić podstawę do oceny poprawności zastosowania prawa materialnego. Sąd Apelacyjny stoi wręcz na stanowisku, iż zarzut naruszenia prawa materialnego w zasadzie można skutecznie podnosić jedynie wówczas, gdy nie kwestionuje się dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych. Zarzut naruszenia prawa materialnego winien być bowiem odnoszony do określonego stanu faktycznego - który skarżący akceptuje – a do którego to stanu faktycznego wadliwie zastosowano prawo materialne. Należy zauważyć, że skarżąca spółka podnosi zarzut sprzeczności istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Dokonując analizy tego zarzutu Sąd Apelacyjny nie podzielił jego zasadności. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. uprawnia sąd do oceny wiarygodności mocy dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Z jednej zatem strony sąd orzekający uprawniony jest do oceny tychże dowodów według własnego przekonania, z drugiej natomiast sam jest zobowiązany do wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Uprawnienie sądu do oceny dowodów według własnego przekonania nie oznacza oczywiście dowolności w tej ocenie, bowiem poza sporem winno być, iż dokonując tej oceny sąd nie może ignorować zasad logiki, osiągnięć nauki, doświadczenia czy też wyciągać wniosków nie wynikających z materiału dowodowego. Dopuszczenie się obraży art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może więc polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważania sprawy. W tym

drugim przypadku wyciągnięte przez sąd wnioski mogą być logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym, jednakże sąd czyni je w oparciu o część materiału dowodowego, a pozostałą część tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków, pomija. Jak wspomniano swobodna ocena dowodów rozumiana jak wyżej jest prawem sądu orzekającego – stąd kontrola prawidłowości tej oceny dokonywana przez sąd odwoławczy musi być z reguły ostrożna, pamiętać bowiem należy o tym, iż sąd odwoławczy w tym zakresie dokonuje prawidłowości oceny dowodów, których sam nie przeprowadził. Podobna wykładnia art. 233 §1 k.p.c. była przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (por. m.in. wyrok SN 27.09.2002 r. II CKN 817/00; wyrok SN z 16.04.2002 r. V CKN 1446/00; wyrok SN z 14.03.2002 r. IV CKN 859/00 i inne).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut apelacyjny sprzeczności istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, nie przekraczając granicy wyznaczonej dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c., oraz dokonał trafnych ustaleń faktycznych. Nadto ocena materiału dowodowego została dokonana przez Sąd pierwszej instancji w sposób bezstronny, zgodnie z zasadami wiedzy i logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym. Ustalenie przez Sąd Okręgowy, iż Agencja Handlowa (...) będąca agentem(...)sp. j. zawarła z ubezpieczonym A. B. umowę zlecenia, na mocy której powierzyła, a pracownik (...) sp.j. zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę, nie budziło w świetle zebranego materiału dowodowego żadnych wątpliwości. Odwołujący nie przedstawił bowiem dowodów wskazujących na inny (pracowniczy) charakter umowy łączącej A. G. Agencja Handlowa z ubezpieczonym. Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut dokonania ustaleń faktycznych sprzecznych z materiałem dowodowym poprzez ustalenie, iż czynności dokonywane przez ubezpieczonego były wykonywane na rzecz odwołującego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego ustalenia powyższe są trafne. Ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że A. B. pomimo, iż formalnie był związany umową zlecenia z A. G. Agencja Handlowa, to wykonywał w rzeczywistości pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. (...) sp. j. w B.. Świadczą o tym okoliczności wynikające z wyjaśnień A. G. i zeznań świadka A. C.. Trzeba również zwrócić uwagę na fakt, że prace objęte umową zlecenia były wykonywane w magazynie i hurtowni (...) sp. j. Ubezpieczony wykonywał różne prace, w tym również czynności tożsame do tych, które wykonywał w ramach stosunku pracy w pozostałe dni tygodnia. Nadto A. B. wykonując czynności w ramach umowy o pracę korzystał z urządzeń (...) sp. j. Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności w sposób nie budzący wątpliwości wskazują, że beneficjentem realizowanych czynności przez ubezpieczonego była spółka (...).

W tym miejscu należy wskazać, iż również niezasadny jest zarzut apelacyjny naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 6 k.c. w zw. z art. 323 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, to na (...) sp. j. w B. spoczywał ciężar udowodnienia, że ubezpieczony A. B. w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. Agencja Handlowa nie świadczył pracy na rzecz spółki (...), lecz świadczył ją na rzecz swojego zleceniodawcy - A. G. Agencja Handlowa.

Nie budzi także wątpliwości Sądu Apelacyjnego trafność ustaleń Sądu I instancji w zakresie, w jakim określił, że umowa zlecenia zawarta pomiędzy A. G. Agencja Handlowa a ubezpieczonym stanowi tytuł ubezpieczeniowy, a przychody uzyskane w zakresie czynności wykonanych w ramach tej umowy podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników.

Sąd Apelacyjny podziela również ustalenia dokonane przez Sąd I instancji, iż odwołujący jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między ubezpieczonym i Agencją Handlową (...). Podstawą powyższych ustaleń był fakt, iż ubezpieczony pomimo, że formalnie był związany umową zlecenia ze zleceniodawcą, to faktycznie był pracownikiem (...) sp.j., bo na jej rzecz wykonywał pracę.

Reasumując – zarzuty procesowe podniesione w apelacji nie są zasadne, a ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny jest miarodajny do oceny pod kątem właściwych przepisów prawa materialnego.

W zakresie zastosowanych przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny w całości podziela dokonaną przez Sąd Okręgowy wykładnię przepisu art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, który to przepis niewątpliwie miał w sprawie zastosowanie. Słusznie bowiem Sąd Okręgowy uwypukla,

iż konstrukcja art. 8 ust. 2a wspomnianej ustawy opiera się na szerszym rozumieniu pojęcia pracownika dla celów ubezpieczeniowych, niż jest ono rozumiane w prawie pracy (art. 2 i 22 k.p.). Nie ulega przy tym wątpliwości, iż wprowadzenie przedmiotowego przepisu było pewną reakcją ustawodawcy na pojawiające się powszechne zjawisko zawierania przez pracodawców ze swoimi pracownikami także umów cywilnoprawnych, w których obowiązki pracownika w istocie nie różnią się treścią od tych, które wykonują oni w ramach stosunku pracy. Wprawdzie cywilnoprawny charakter tych umów w istotnym zakresie powoduje utratę przez te osoby uprawnień gwarantowanych im w przepisach prawa pracy (np. w zakresie czasu pracy), ale nie wyklucza to, a co więcej zdaje się tym bardziej uzasadniać ingerencję ustawodawcy w takie umowy w celu ochrony praw ubezpieczonych i samego systemu ubezpieczeń. Brak reakcji ustawodawcy mógłby bowiem w istocie spowodować istotne zmniejszenie się środków wpływających do systemu z tytułu składek. Dokonując wykładni przepisu art. 8 ust. 2 a ustawy Sąd Okręgowy kierował się utrwaloną już wykładnią tego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którą jednoznacznie podzielił. Na podobnym stanowisku stoi również Sąd Apelacyjny, który podziela dość jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazujące, że pracodawca jest płatnikiem składek nie tylko w stosunku do tych osób, które wykonują na jego rzecz pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło z nim zawartej, ale również w stosunku do osób wykonujących na jego rzecz pracę w ramach w/w umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (por. wyrok SN z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 LEX nr 585727; uchwała SN z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46; wyrok SN z 18 października 2011 r. III UK 22/11 OSNP 2012/21-22/266). Wypada przy tym zauważyć, iż jeszcze przed wprowadzeniem do ustawy art. 8 ust. 2a w judykaturze przyjmowano istnienie obowiązku łącznego traktowania w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przychodów z umów o pracę i dodatkowych umów cywilnoprawnych zawieranych przez pracodawców z własnymi pracownikami, jeśli w ramach tych ostatnich umów pracownicy wykonywali - poza obowiązującym ich czasem pracy - te same obowiązki, które składały się na treść łączących strony stosunków pracy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994 r., I PZP 13/94, OSNAPiUS 2000 nr 3, poz. 39 oraz wyrok z dnia 30 czerwca 2000 r., II UKN 614/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 23 i postanowienie z dnia 18 listopada 1997 r., II UKN 326/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 521).

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że w realiach niniejszej sprawy czynności wykonywane przez A. B. w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. Agencja Handlowa w istocie wykonywane były na rzecz (...) sp. j. w B., która jest pracodawcą ubezpieczonego.

Skutkiem uznania ubezpieczonego A. B. za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, było objęcie go obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika.

W świetle powyższego niezasadne są w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty naruszenia przepisów art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a i art. 16 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że A. B. wykonując faktycznie na rzecz pracodawcy pracę wynikającą z umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, podlega ubezpieczeniu ze stosunku pracy. W tym kontekście należy wskazać na art. 9 ust. 1 wspomnianej ustawy. Zgodnie z jego treścią pracownik spełniający warunki do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym z innego tytułu jest objęty ubezpieczeniem jedynie z racji pozostawania w stosunku pracy. Przepis ten zawiera normatywne ujęcie zasady prymatu ubezpieczenia pracowniczego. Regulacja art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadza wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, w sytuacji gdy pracodawca zawiera z pracownikiem umowę cywilnoprawną albo gdy pracownik łączy się taką umową z osobą trzecią, jednak pracę wykonuje na rzecz pracodawcy. W tym wypadku powstaje obowiązek opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzenia uzyskanego z tytułu umowy cywilnoprawnej.

Zgodnie z treścią art. 4 pkt 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. Zatrudnienie dodatkowe pracownika na podstawie umowy cywilnoprawnej skutkuje obowiązkiem ubezpieczenia właściwym dla pracownika. Nie ma wątpliwości, że płatnikiem składek jest pracodawca. Wskazanej pewności nie ma w sytuacji, gdy pracownika zatrudnia na podstawie umowy cywilnoprawnej

osoba trzecia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego z mocy art. 4 pkt 2a ustawy systemowej, płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne dla pracowników o jakich mowa w art. 8 ust. 2a, tj. pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, jest pracodawca. Sąd Apelacyjny w pełni podziela ugruntowany pogląd Sądu Najwyższego, że płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią. Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego uznając, że odwołujący w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe powinien uwzględnić również przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z A. G(...). W przypadku bowiem pracowników, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych. W świetle powyższego brak jest podstaw do uznania, że doszło do naruszenia art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 a w zw. z art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej. Zważyć należy, że w sytuacji spełnienia się przesłanki, tj. wykonywania w ramach umowy cywilnoprawnej rzeczywistej pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje się w stosunku pracy, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, pracodawca wstępuje z mocy prawa w obowiązki płatnika składek wynikające również z tej umowy.

Sąd Apelacyjny nie dostrzega również naruszenia przez Sąd I instancji przepisów art. 85 ust. 1 i 4 oraz art. 109 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż objęcie definicją pracownika nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy Kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednoczesne rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym. Tytułem tym przestaje być jedynie stosunek pracy, o jakim mowa w art. 22 § 1 k.p. w związku z art. 8 ust. 1 w/w ustawy a staje się - w okolicznościach opisanych hipotezą normy art. 8 ust. 2a w/w ustawy - szersza więź prawna między pracownikiem i pracodawcą, a nawet między pracownikiem, pracodawcą i osobą trzecią. Skoro zaś w sytuacjach, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a w/w ustawy mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, brak jest podstaw do wydania uprzedniej decyzji o objęciu zainteresowanych pracowników ubezpieczeniem zdrowotnym z tytułu wykonywania na rzecz pracodawcy pracy w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią.

Nie zasługiwały zdaniem Sądu Apelacyjnego na uwzględnienie zarzuty skarżącej spółki dotyczące naruszenia przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 2, art. 31 ust. 2, art. 32 ust. 2, art. 47 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 65 ust. 1, art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). W szczególności zaś dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia przepisu art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych nie narusza zasady demokratycznego państwa prawnego, zasady wolności pracy oraz zasady równości. Podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 32 Konstytucji skarżąca spółka prezentuje inną treść tego przepisu, niż wynika ona z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Przyjęcie za wyznacznik zasady równości i niedyskryminowania sprawia, że konieczne jest równoczesne zaakceptowanie odmiennego traktowania przez prawo różnych podmiotów (adresatów norm prawnych), bo równe traktowanie przez prawo tych samych podmiotów pod pewnym względem oznacza z reguły różne traktowanie tych samych podmiotów pod innym względem. Różne traktowanie przez prawo określonych grup (klas) podmiotów powinno być uzasadnione w tym sensie, że musi być oparte na uznanych kryteriach oceny klasyfikacji różniącej podmioty prawa. Równość wobec prawa to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium zróżnicowania podmiotów (adresatów) prawa. Oznacza ono uznanie tej, a nie innej cechy, za istotną, a tym samym uzasadnioną w regulowanej dziedzinie (materii). Założeniem sprawiedliwości rozdzielczej (dystybutywnej), jest idea jednakowego traktowania wszystkich ludzi w obrębie określonej klasy (kategorii). Być sprawiedliwym to jednakowo traktować istoty równe z pewnego punktu widzenia, tj. mające tę samą cechę charakteryzującą istoty dla danej klasy (kategorii) ludzi (np. potrzeby, wyniki pracy, zdolności, zasługi). Według sprawiedliwości rozdzielczej „równe traktowanie” nie oznacza otrzymania równych udziałów rozdzielanych dóbr, lecz stosowania takiej samej miary wobec wszystkich zainteresowanych otrzymaniem rozdzielanych dóbr (orzeczenie TK z dnia 28 listopada 1995 r., K 17/95, OTK 1995 nr 3, poz. 18). W tym kontekście zrozumiąły staje się związek występujący między wyznacznikiem

równości i zasadą sprawiedliwości, dopuszczając zróżnicowanie w prawie, o ile jest ono usprawiedliwione. Oznacza to, że w pewnych wypadkach dopuszczalne jest odstępstwo od zasady równości. Argument przemawiający za taką konwersją powinien mieć charakter relewantny, to jest pozostający w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma oraz służyć realizacji tego celu i treści. Podkreśla się również, że wprowadzenie zróżnicowania powinno być racjonalnie uzasadnione. Dodatkowym wyznacznikiem deprecjacji reguły odwołującej się do równości praw jest postulat zachowania proporcjonalności między wagą interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, a wagą interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych. Nie bez znaczenia przy tej ocenie jest to, czy przedkładane argumenty pozostają w związku z innymi wartościami lub zasadami konstytucyjnymi (orzeczenie TK z dnia 3 września 1996 r., K. 10/96, OTK 1996 nr 4, poz. 33, orzeczenie TK z dnia 29 września 1997 r., K 15/97, OTK 1997 nr 3-4, poz. 37, wyrok TK z dnia 14 maja 2001 r., SK 1/00, OTK 2001 nr 4, poz. 84).

Obierając za punkt widzenia wskazane zależności zrozumiałe staje się, że sytuacja prawna zleceniobiorców wykonujących prace na rzecz własnego pracodawcy nie musi być tożsama z prawami i obowiązkami zleceniobiorców świadczących na rzecz innych podmiotów. Biorąc pod uwagę wartość polegającą na konieczności zapewnienia pracownikowi prawa do wypoczynku (art. 14 k.p.), a także bezpiecznych i higienicznych warunków pracy (art. 15 k.p.), które to prawa mają rangę konstytucyjną - art. 66 ust 1 i 2 Konstytucji RP – zrozumiałe staje się, że konstrukcja przewidziana w przepisie art. 8 ust 2a ustawy systemowej skutecznie realizuje konstytucyjne prawa obywatelskie, co wyklucza możliwość uznania jej jako niekonstytucyjnej.

Odnosząc się do zarzutu apelującego, powołującego się na niemożliwość wypełnienia w świetle obowiązującego prawa: potrącenia części składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią jak również obliczania, rozliczania i finansowania przez pracodawcę „cudzych” składek, należy uznać je za niezasadne. W tym miejscu warto wskazać na treść uzasadnienia powoływanej już wcześniej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. Skoro stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy systemowej przychód z tytułu umowy o pracę (także zawartej z osobą trzecią) jedynie „uwzględnia się” w postawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, to pracodawca może dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w w/w uchwale pracodawca ma prawo domagania się informacji o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków podmiotu zwracającego się o takie informacje (w tym przypadku - obowiązków płatnika składek, określonych w przepisach ustawy systemowej) przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Funkcjonowanie tego stosunku wiąże się między innymi ze spełnieniem przez płatnika nałożonych nań przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, także pracownika, o jakim mowa w art. 8 ust. 2a w/w ustawy (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 r., nr 21-22, poz. 266). W literaturze prawa podkreśla się zaś, że pracodawca zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług, powinien skalkulować, iż będzie na nim ciążył obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne (por. P. Prusinowski: Obowiązek zapłaty składek a definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych, Monitor Prawa Pracy 2011 nr 6, s. 292). Podkreślić należy również, że występowanie trudności technicznych związanych z wykonywaniem obowiązku przez płatnika składek - pracodawcę - w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a ustawy nie może przemawiać za uznaniem tego przepisu za niekonstytucyjny, gdy uwzględni się ratio legis tegoż przepisu, zgodnie z którym chodzi o wyeliminowanie przypadków obchodzenia w szczególności przepisów regulujących zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych.

Końcowo wskazać należało, iż Sąd Apelacyjny w rozpoznawanej sprawie nie dostrzega potrzeby przedstawienia pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. orzekł jak w wyroku.